

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 15.12.2020
COM(2020) 809 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 762/2008 o předkládání statistik týkajících se akvakultury členskými státy a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 788/96

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 762/2008 o předkládání statistik týkajících se akvakultury členskými státy a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 788/96

1 SOUVISLOSTI

Komise (Eurostat) shromažďuje statistiky týkající se akvakultury podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 762/2008¹. V článku 11 uvedeného nařízení se uvádí, že Komise musí každé tři roky podat Evropskému parlamentu a Radě zprávu o kvalitě a relevantnosti vypracovaných statistik. Zpráva musí rovněž analyzovat hospodárnost výdajů systému používaného pro shromažďování údajů a identifikovat osvědčené postupy umožňující snížit pracovní zatížení členských států a zvýšit užitečnost a kvalitu statistických údajů.

Uvedené nařízení se vztahuje na členské státy, Spojené království během přechodného období po jeho vystoupení z EU a na Norsko, Island a Lichtenštejnsko (význam EHP). Lucembursko a Lichtenštejnsko nemají komerční produkci v odvětví akvakultury, a proto jsou od povinnosti předkládat údaje osvobozeny.

Tato zpráva vychází především ze zpráv o kvalitě akvakultury předložených členskými státy. Eurostat analyzoval rovněž údaje o akvakultuře za období 2017–2018. Informace o celkových nákladech na shromáždění údajů byly získány z Evropského statistického systému. Tato zpráva tedy hodnotí včasnost, úplnost, konzistentnost, dostupnost a důvěrnost celkových údajů. Zabývá se také zatížením a hospodárností výdajů procesu shromažďování údajů.

Komise přijala předchozí hodnotící zprávy o statistikách akvakultury předložené podle nařízení (ES) č. 762/2008 v červnu 2015² (pro údaje z let 2011–2013) a v prosinci 2017³ (pro údaje z let 2014–2015). Současná zpráva zahrnuje údaje za období 2016–2018.

V roce 2018 zahájil Eurostat projekt „Racionalizace a zjednodušení evropských statistik rybolovu“. Tvoří jej hodnocení stávajících statistik akvakultury, odlovů a vykládek a posouzení dopadů možných budoucích opatření a případných budoucích právních předpisů. Hodnocení, které se rovněž zabývalo fungováním nařízení (ES) č. 762/2008 o akvakultuře, bylo dokončeno v roce 2019 a posouzení dopadů zahájeno v roce 2020.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 762/2008 ze dne 9. července 2008 o předkládání statistik týkajících se akvakultury členskými státy a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 788/96 (Úř. věst. L 218, 13.8.2008, s. 1).

² Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 762/2008 ze dne 9. července 2008 o předkládání statistik týkajících se akvakultury členskými státy a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 788/96; COM(2015) 297 final.

³ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 762/2008 ze dne 9. července 2008 o předkládání statistik týkajících se akvakultury členskými státy a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 788/96; COM(2017) 747 final.

2 HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Eurostat usiluje o neustálé zvyšování kvality a dostupnosti evropských statistik. Je rovněž odhodlán snížit zatížení členských států a respondentů. Za tímto účelem se projekt „Racionalizace a zjednodušení evropských statistik rybolovu“ soustředí na stávající sběr údajů a v jeho rámci je vypracována strategie, jejímž cílem je zajistit, aby statistiky akvakultury byly lépe uzpůsobeny pro své účely. Projekt obstarává koordinaci s cílem zajistit soulad se statistikami shromažďovanými podle nařízení (EU) 2017/1004⁴ a lepší harmonizaci se standardním dotazníkem pro oblast akvakultury doporučeným pracovní skupinou pro koordinaci statistiky rybolovu⁵. Prvního mezníku projektu – dokončení hodnocení evropských statistik rybolovu – bylo dosaženo na konci roku 2019, kdy byl k hodnocení vypracován pracovní dokument útvarů Komise⁶.

2.1 Včasnost a úplnost

2.1.1 Včasnost

Většina členských států v posledních letech lhůty pro předkládání údajů dodržovala. Třetina z nich však některé soubory údajů poslala po uplynutí lhůty. Ve většině případů byla zpoždění poměrně krátká. Eurostat však podnikl kroky k nalezení řešení s Francií a Itálií, které opakovaně posílaly údaje velmi pozdě, zejména za referenční rok 2016.

Eurostat údaje zveřejňuje bezprostředně po jejich validaci. Zvalidované údaje jsou zpravidla zveřejněny ve veřejné databázi Eurostatu do konce března v roce následujícím po uplynutí lhůty pro předložení údajů. Údaje mohou být kdykoli během roku revidovány.

Podle Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) jsou lhůty stanovené nařízením (ES) č. 762/2008 pro její potřeby podávání zpráv o šest měsíců zpožděné, což má za následek paralelní sběr údajů od jednotlivých zemí.

2.1.2 Úplnost

Hlavní soubor údajů o akvakultuře (produkce v odvětví akvakultury) byl poměrně úplný, přičemž jeho úplnost se postupem času zlepšovala. Řada hodnot však zůstává bohužel i nadále důvěrná, jelikož se jedná o velmi specializované odvětví.

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1004 ze dne 17. května 2017 o vytvoření rámce Unie pro shromažďování, správu a využívání údajů v odvětví rybolovu a pro podporu vědeckého poradenství pro společnou rybářskou politiku a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 199/2008 (Úř. věst. L 157, 20.6.2017, s. 1).

⁵ Pracovní skupina pro koordinaci statistiky rybolovu byla zřízena v roce 1959 rezolucí č. 23/59 konference FAO za účelem zajišťování koordinace programů regionálních orgánů v odvětví rybolovu a dalších mezivládních organizací, které se týkají statistik o rybolovu. Jejím úkolem je i) neustále přezkoumávat požadavky na statistiky o rybolovu (včetně akvakultury); ii) dohodnout se na standardních pojmech, definicích, klasifikacích a metodikách v oblasti sběru a vyhodnocování statistik o rybolovu; a iii) navrhnout způsoby, jak koordinovat a zefektivňovat statistické činnosti příslušných mezivládních organizací (<http://www.fao.org/fishery/cwp/en>). Tato pracovní skupina v nedávné době vypracovala návrh standardního dotazníku pro oblast akvakultury jako doporučení minimálních požadavků na statistiky akvakultury.

⁶ Pracovní dokument útvarů Komise (2019) 425. K dispozici pouze v angličtině.

Soubor údajů o struktuře odvětví akvakultury je získáván každé tři roky, naposledy v roce 2017. Tento soubor údajů vyvolal vážné obavy ohledně použitelnosti, protože v závislosti na druhu tvořily statistické jednotky jak povrch, tak objem. Uživatelé tak na základě tohoto souboru údajů dostávají nejednoznačné informace, zejména při porovnávání údajů ze zemí, které produkují různé druhy. Tento soubor údajů dosud nebyl zveřejněn.

U všech souborů údajů o produkci akvakultury byly obecně problematické jednotkové ceny. Tato záležitost byla projednávána na posledním zasedání pracovní skupiny pro statistiky rybolovu v říjnu 2018.

2.2 Konzistentnost

2.2.1 Kvalita a přesnost

Eurostat shromažďuje roční zprávy o kvalitě statistik akvakultury. Tyto zprávy popisují metody a kvalitativní aspekty sběru údajů na základě vlastního hodnocení jednotlivých zemí. Eurostat využil zprávy o kvalitě předložené jednotlivými zeměmi k vypracování zprávy o kvalitě na úrovni EU⁷. Celková kvalita je dobrá, jelikož většina zemí využívá přístup sčítání, přičemž míra neodpovědí je buď nevýznamná nebo nulová.

Ve více než polovině zemí je zaveden systém řízení kvality. Od poslední zprávy se celková kvalita hodnocená Eurostatem zlepšila v pěti zemích. Většina zlepšení se zaměřila na včasnost (sedm zemí), přesnost a spolehlivost (pět zemí). V případě Francie, která provádí sčítání, se v roce 2018 zlepšily všechny aspekty kvality. Relevantnost se zlepšila u jedné země, přičemž soudržnost a srovnatelnost se nezlepšily u žádné.

2.2.2 Srovnatelnost

V říjnu 2018 zveřejnil Eurostat příručku týkající se statistiky akvakultury⁸, díky které se dále zlepšila homogenita, a následně srovnatelnost, údajů mezi zeměmi. Délka časové řady – srovnatelnost v čase – se mezi jednotlivými zeměmi liší. V některých zemích časová řada začíná v roce 1970, zatímco v jiných teprve v roce 2011. Pokud však jde o období, na které se vztahuje tato zpráva, jsou údaje v průběhu času srovnatelné.

2.3 Relevantnost

Statistiky akvakultury využívá řada uživatelů údajů. Tvoří základ pro další sběr údajů⁹, zejména v oblasti sladkovodní akvakultury, kde se žádný jiný soubor údajů na úrovni EU neshromažďuje a nezveřejňuje.

⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm. K dispozici pouze v angličtině.

⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/fish_aq_esms_an2.pdf. K dispozici pouze v angličtině.

⁹ Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2019/909 ze dne 18. února 2019, kterým se stanoví seznam povinných výzkumných šetření a prahové hodnoty pro účely víceletého programu Unie pro shromažďování a správu údajů v odvětví rybolovu a akvakultury (Úř. věst. L 145, 4.6.2019, s. 21).

Údaje shromažďované podle nařízení (ES) č. 762/2008 mají zásadní význam pro informovanou, fakticky podloženou tvorbu politik na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU. Údaje o úrovních produkce a o trendech jsou důležité pro analyzování rozvoje odvětví akvakultury jakožto součásti společné rybářské politiky. Kvantitativní údaje hrají ústřední úlohu při vypracovávání víceletých vnitrostátních plánů jednotlivých členských států pro udržitelnou akvakulturu. Poskytují politickým činitelům a průmyslu pevné základy pro budoucnost tohoto odvětví.

Tyto údaje navíc představují významný zdroj pro publikace a služby dalších organizací. Evropské středisko pro sledování trhu s produkty rybolovu a akvakultury využívá evropské statistiky týkající se akvakultury při sestavování strukturální analýzy odvětví rybolovu a akvakultury v Evropě. Světová obchodní organizace využívá evropských statistik týkající se akvakultury pro účely svých přezkumů obchodní politiky.

Téměř všechny členské státy potvrdily potřebu údajů o produkci akvakultury také na vnitrostátní úrovni. Údaje shromážděné podle nařízení plně nebo téměř plně pokryly většinu vnitrostátní potřeby. Nařízení (ES) č. 762/2008 však nepokrývá důležité údaje o vstupech týkajících se mikrořas, krmiva a nedospělých vodních živočichů a dále určení produktů, výrobních nákladů, zaměstnanosti a dalších socioekonomických proměnných. Socioekonomické informace o akvakultuře jsou shromažďovány podle nařízení (EU) 2017/1004. Některé členské státy naopak uvedly, že sběr údajů je pro vnitrostátní potřeby příliš podrobný a zatěžující. Ačkoli jsou statistiky akvakultury považovány za relevantní, potvrdilo hodnocení statistik rybolovu rovněž vyšší míru nespokojenosti uživatelů v souvislosti s nedostupností údajů způsobenou jejich důvěrností.

2.4 Dostupnost

2.4.1 Internetová databáze

Veřejná databáze Eurostatu¹⁰ poskytuje evropské statistice týkající se akvakultury tyto soubory údajů:

- produkce v odvětví akvakultury, kromě líhní a odchovných zařízení (fish_aq2a),
- akvakulturní produkce jiker k lidské spotřebě (fish_aq2b),
- vstupy pro akvakulturu založenou na odlovu (fish_aq3),
- produkce líhní a odchovných zařízení ve stadiu jiker (fish_aq4a) a
- produkce líhní a odchovných zařízení ve stadiu nedospělých vodních živočichů (fish_aq4b).

Polovina členských států navíc údaje zveřejňuje ve vnitrostátních internetových databázích nebo v podobě ročních tabulek ke stažení. Přístup ke všem těmto výstupům je vždy bezplatný.

2.4.2 Publikace a tabulky údajů

Eurostat zveřejňuje údaje a články o akvakultuře na svých webových stránkách *Statistics Explained* a ve statistických publikacích¹¹.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

¹¹ Nejnovější z nich je *Agriculture, forestry and fishery statistics – 2019 edition* (Statistická publikace o zemědělství, lesnictví a rybolovu – vydání 2019), ISBN 978-92-76-13193-9. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10317767/KS-FK-19-001-EN-N.pdf/742d3fd2-961e-68c1-47d0-11cf30b11489>. K dispozici pouze v angličtině.

Většina členských států pravidelně zveřejňuje statistiky akvakultury v různých zprávách, v některých případech spolu s tiskovými zprávami.

2.4.3 Metadata

Eurostat každoročně shromažďuje vnitrostátní zprávy o kvalitě, jak stanoví příloha 6 nařízení (ES) č. 762/2008. Tyto zprávy obsahují podrobné informace o kvalitě údajů a o metodách jejich sběru. Správce metadat Evropského statistického systému¹² shromažďuje vnitrostátní zprávy o kvalitě, které se řídí pokyny Evropského statistického systému.

Evropská referenční metadata, včetně zprávy o kvalitě statistiky akvakultury na úrovni EU¹³, jsou zveřejněna ve veřejné databázi Eurostatu společně s výše uvedenými tabulkami údajů. Jednotlivé země každý rok metadata kontrolují.

2.5 Důvěrnost údajů

Hlavním nedostatkem statistik akvakultury shromažďovaných na základě nařízení (ES) č. 762/2008 je vysoký počet buněk s důvěrnými údaji. Pro to existují dva hlavní důvody. Zaprvé, nařízení vyžaduje velmi podrobnou strukturu údajů, což vede ke značné roztržitosti údajů. Zadruhé, odvětví akvakultury je vysoce specializované, jelikož v něm působí podniky, které pěstují velmi málo druhů pomocí jedné hlavní produkční metody nebo prostředí. V důsledku této skutečnosti je velká část údajů o jednotlivých druzích i souhrnných údajů důvěrná.

V roce 2018 se téměř polovina členských států potýkala s problémy týkajícími se důvěrnosti údajů v rámci hlavního souboru údajů o produkci akvakultury. To znamená, že souhrnné údaje pro EU zůstaly pro většinu druhů důvěrné, často kvůli důvěrným údajům týkajícím se jednoho členského státu. Za rok 2016 však bylo možné zveřejnit celkový vnitrostátní objem produkce a celkovou vnitrostátní hodnotu produkce u všech členských států, zatímco za rok 2017 a 2018 zůstaly tyto údaje důvěrné v případě Lotyšska. Vzhledem k důvěrnosti údajů týkajících se jednoho členského státu nebylo možné zveřejnit souhrnné vstupy za celou EU pro akvakulturu založenou na odlovu. Vzhledem ke specializované produkci ve třech členských státech zůstává produkce jiker určených k lidské spotřebě na úrovni EU důvěrná, zatímco vnitrostátní produkce začala být důvěrná ve Španělsku a Maďarsku v roce 2018. Údaje o produkci líhní a odchovných zařízení byly důvěrné v několika členských státech.

Eurostat a členské státy věnovaly mnoho času a úsilí, aby uživatelé údajů měli přístup k maximálnímu možnému množství údajů za současného zachování statistické důvěrnosti a maximální možné efektivity celého postupu.

3 ZÁTĚŽ A HOSPODÁRNOST VÝDAJŮ

Eurostat posuzoval hospodárnost sběru údajů o akvakultuře podle nařízení (ES) č. 762/2008 za použití metodických zpráv o jednotlivých zemích za rok 2018 a analýzy nákladů podle statistického produktu, která je každý rok prováděna v rámci Evropského statistického systému. Analýza nákladů odpovídá roku 2019, který zahrnoval sběr údajů o akvakultuře za referenční rok 2017. Do analýzy nákladů dodalo své příspěvky 24 členských států; v peněžním vyjádření činí průměrné náklady přibližně 105 000 EUR za rok. Přímé srovnání s údaji z posledního vykazování

¹² <https://webgate.ec.europa.eu/estat/spe/metaconv/>

¹³ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm

není možné, jelikož ne všechny země v obou případech odpověděly. Při předchozím i současném vykazování vykazovalo náklady sedmnáct zemí. U těchto zemí se náklady snížily o 3 %.

Z odpovědí sloužících jako podklad pro metodické zprávy o jednotlivých zemích za rok 2018 lze vyvodit, že převážná většina zemí pomocí údajů o akvakultuře shromážděných podle nařízení (ES) č. 762/2008 pokryje své vnitrostátní potřeby. Celkem šestnáct zemí shromažďuje údaje formou sčítání a pět odvozuje soubor údajů z administrativních zdrojů; šest zbývajících zemí využívá administrativní zdroje nebo odborné odhady.

Patnáct zemí informovalo o zvýšení efektivity. Vyšší efektivita spočívala zejména ve zjišťováních on-line (šest zemí), další automatizaci (čtyři země) a ve zvýšeném využívání administrativních údajů (dvě země). Ke snížení zátěže došlo v deseti zemích. Mezi nejběžnější opatření ke snížení zátěže patřil snazší přenos údajů a jejich vícenásobné využití.

Ze zpráv o jednotlivých zemích vyplývá, že více než polovina zemí shromažďuje údaje přímo ze zařízení na úrovni výrobních jednotek, zatímco v jiných musí manažeři společnosti vyplnit dotazník pro všechna svá zařízení celkově. Sběr údajů na úrovni podniků zároveň usnadňuje podávání zpráv podle nařízení (ES) č. 199/2008¹⁴. V zájmu snížení celkové zátěže členských států by bylo vhodné dále prozkoumat možnost splnění povinností uložených oběma nařízeními pomocí pouze jednoho sběru údajů.

Řada zemí navrhla zlepšení s cílem snížit zátěž vyplývající z nařízení (ES) č. 762/2008, zejména pokud jde o zlepšení spolupráce s ostatními zúčastněnými stranami v této oblasti v zájmu standardizace požadavků a lhůt pro předkládání údajů. To platí zejména pro FAO a nařízení (EU) 2017/1004 o rámci pro shromažďování údajů.

4 ZÁVĚRY

Ze statistik akvakultury se v posledních letech stal stabilní soubor údajů s včasnými a konzistentními výstupy pro uživatele údajů nejen na evropské a globální úrovni, ale také na vnitrostátní úrovni.

Současné však z konzultací prováděných v rámci nedávného hodnocení evropské statistiky rybolovu vyplynulo, že mnoho uživatelů je se statistikami akvakultury nespokojených. To pravděpodobně souvisí s velkým počtem důvěrných hodnot v datovém souboru, které komplikují jeho využití. Důvěrná povaha těchto buněk je způsobena podrobným členěním požadavků na údaje stanovených nařízením (ES) č. 762/2008 a specializovanou a koncentrovanou strukturou odvětví akvakultury.

Některé členské státy nadále čelily problémům s včasností a dochvilností sběru a odevzdání údajů. Pokyny Eurostatu pro sběr údajů přispěly k posílení konzistentnosti sběru údajů o akvakultuře.

V některých zemích byla zátěž snížena a bylo zaznamenáno měřitelné zvýšení efektivity. Průměrné roční náklady na vypracování statistik akvakultury činily v referenčním roce 2017 105 000 EUR. To je o 3 % méně než v předchozím období (v případě zemí, které dodaly údaje o

¹⁴ Nařízení Rady (ES) č. 199/2008 bylo zrušeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1004 ze dne 17. května 2017 o vytvoření rámce Unie pro shromažďování, správu a využívání údajů v odvětví rybolovu a pro podporu vědeckého poradenství pro společnou rybářskou politiku a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 199/2008 (Úř. věst. L 157, 20.6.2017, s. 1).

nákladech za obě období). Podíl nákladů na sběr údajů na celkové ekonomické hodnotě produkce akvakultury je spíše nízký. Neefektivita ve vztahu k ostatním sběrům údajů (konkrétně FAO a nařízení (EU) 2017/1004, kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 199/2008) přetrvává.

5 DOPORUČENÍ

Nejdůležitějším výsledkem pro akvakulturu vyplývajícím z hodnocení statistik rybolovu je skutečnost, že uvedené statistiky jsou velmi důležitou a široce využívanou součástí statistiky rybolovu, ale potýkají se s problémy s důvěrností údajů. Navzdory úsilí, které Komise (Eurostat) a členské státy vyvinuly, aby snížily množství důvěrných údajů, byl výsledný dopad velmi omezený. Specializace odvětví ve skutečnosti množství důvěrných údajů zvýšila. Jediným řešením pro poskytování lepších služeb uživatelům údajů by bylo změnit stávající právní předpisy nebo je nahradit jiným právním předpisem, který je více zaměřen na produkci a méně náročný, co se týče strukturálních rozměrů spojených s výrobou. Nové právní předpisy by rovněž mohly přinést větší efektivitu, zejména sladěním lhůt s potřebami jiných mezinárodních organizací.

Na vnitrostátní úrovni je třeba nadále podporovat používání elektronických dotazníků, které přispívají ke zvýšení efektivity sběru údajů. Dalšími příklady osvědčených postupů jsou vnitrostátní pokyny pro sběr údajů a asistenční služby, jež respondentům nabízejí individuálně přizpůsobenou podporu.